

Du svetimžemių sumedėjusių augalų invazyvumą nagrinėjantys leidiniai: atsiliepimas apie jų nuostatas arba šlakelis žibalo į diskusijų laužą

Steponas Deveikis*

Kraštovaizdžio ir želdynų ekspertų grupė, Vilnius

(Gauta 2025 m. vasario mėn.; atiduota spaudai 2025 m. vasario mėn.; prieiga internete nuo 2025 m. gegužės 9 d.)

Svetimžemės sumedėjusių augalų rūšys visada iš pradžių kelia susižavėjimą, kolekcionavimo aistrą, sodinamos želdynuose, vėliau dalis jų ima kelti problemų dėl savo nevaldomo plitimo, įtraukiamos į invazinių augalų arba potencialiai invazyvių ir susirūpinimą keliančių rūšių sąrašus. Šia tema pastaruoju metu vis plačiau diskutuojama tiek specialistų – botanikų, dendrologų, kraštovaizdžio architektų, ekologų, arboristų – rate, tiek visuomenėje. Rimtiems, argumentuotiems pokalbiams nuteikia du profesionalūs leidiniai, tiesa, jau ne nauji, bet aktualūs, lemiantys pozicijas ekosistemų apsaugoje.

Vienas jų, išleistas 2020 m., VDU Žemės ūkio akademijos mokslininkų miškininkų Linos Straigytės ir Gintauto Čingos mokslo studija *Svetimų medžių rūšių auginimo galimybės ir apribojimai Lietuvos ir Europos Sąjungos šalių miškuose* (Kaunas, VDU leidykla, 124 p.). Antras – autorių kolektyvo (redaktoriai Zigmantas Gudžinskas, Valerijus Rašomavičius) parengta ir 2023 m. pabaigoje išleista knyga *Invazinės ir svetimžemės rūšys Lietuvoje* (Vilnius, Gamtos tyrimų centras, 312 p.). Abiejų leidinių – trumpumo ir aiškumo dėlei vieną jų toliau vadinsime miškininkų knyga, MK, kitą – gamtininkų knyga, GK – turinio nuostatos ir praktinis aspektas tarsi oponuoja tarpusavyje. Netiesiogiai šios prieštaros, diskusiniai akcentai buvo aptarti 2022 m. spalio 20 d. Vilniaus universiteto Botanikos sode vykusioje konferencijoje invazinių augalų tema, kur dr. L. Straigytė pristatė pranešimą „Kraštutinių laikymasis neišspręs invazijos klausimų – miškininkų patirtis Europos Sąjungos šalyse“. Ji iškėlė keletą esminių klausimų: Ar tikrai Lietuvoje priimti teisės aktai yra priimti remiantis moksliniais tyrimais? Kur moksliniai įrodymai, kad iš miesto išplito svetimų rūšis ir sunaikino gamtinę buveinę? Jei miesto šiukšlyne niekas nebeauga, o auga tik uosialapis klevas, ar jis pakenkė biologinei įvairovei? Kur pagarba tiems žmonėms, mokslininkams, kurie mato ekonominę, estetinę, net ekologinę naudą, naudodami invazines rūšis? „Jie net negirdimi, o kalbama, kad mokslininkų sutarimu priimti teisiniai aktai“, – pasidalijo nuoskauda pranešėja. Simptomiška, bet gamtininkų knygos (2023) literatūros sąrašas neraišiai miškininkų knygos (2020).

Abiejų knygų jau įvadinės dalys savo informacijos pobūdžiu skiriasi. Miškininkų knygoje aiškiai aptarta svetimų (svetimžemių, nevietinių) augalų klasifikacija, jų paplitimo raidos etapai iki statuso „invazinis“. Gamtininkų knygoje akcentuojamas invazinių rūšių teisinis reglamentavimas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje (GK, p. 15–22). Kaip galima suprasti iš gamtininkų knygos lentelėse ir tekste pateiktų įrašų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis pagal 2014–2020 m. programą finansuojamo projekto „Invazinių ir svetimžemių rūšių būklės tyrimai Lietuvoje“ vykdytojai (Gamtos tyrimų centras) fiksavo ir kitas svetimžemių sumedėjusių augalų rūšis, kurios ateityje gali papildyti *Invazinių rūšių Lietuvos Respublikos teritorijoje sąrašą*, teisės aktą taikomą Lietuvoje nuo 2004 m. Potencialiais pavyzdžiais nurodomi tokie medžiai ir krūmai, kaip baltoji tuopa (*Populus alba*), dygliuotasis šaltalankis (*Hippophae rhamnoides*), putinalapis pūslenis (*Physocarpus opulifolius*), baltauogė meškytė (*Symphoricarpos albus*), įvairios lanksvos ir alyvos (GK, p. 11), – atsiprašau, bet tai visiškai nesusipratimas. Baltųjų tuopų savaiminio paplitimo arealo šiaurinė riba yra visai netoli Lietuvos – ties Gardinu ir Augustavu – ir šiltėjant klimatui šis medis turi tendenciją tapti ne tik introdukuotu ir natūralizavusiu, bet ir savaiminiu Lietuvoje.

Taip galima apibūdinti ir platanalapį klevą (*Acer pseudoplatanus*), gamtininkų knygoje įrašytą kaip potencialiai invazinę svetimžemę rūšį (GK, p. 110–111), seniai introdukuotą Lietuvoje, gana gerai prisitaikiusią prie jos klimatinės sąlygų ir dirvožemio. Platanalapių klevų savaiminio

paplitimo arealas yra priartėjęs labai netoli Lietuvos ribų – Rytprūsiose, Kaliningrado srities vakarinėje dalyje, įskaitant Sembos pusiasalį, tad tęsiantis pasauliniam atšilimui, jų populiacijai yra labai palankios sąlygos be žmogaus pagalbos savaime pasiekti Lietuvą. Daugelyje Europos šalių platanalapis klevas yra vietinis, dėl to jis nepriskiriamas prie Europai svetimų medžių rūšių.

Nevietiniai, svetimžemiai augalai Europoje gali būti introdukuoti seniai, dar iki Viduramžių ar Renesanso epochų, ir atsiradę neseniai. Todėl priimta vadinti archeofitais ir neofitais augalų taksonus, introdukuotus atitinkamai prieš ir po 1492 m., t. y. Kolumbo kelionės į Ameriką. Australijoje kartais išskiriami taksonai atsiradę žemyne prieš ir po europiečių kolonizavimo (MK, p. 8). Svetimus (nevietinius) augalus pakankamai aiškiai klasifikavo D. M. Richardsonas, savo darbuose introducentus išskyręs į 2 aiškias grupes: a) natūralizavęsi – tai išauginantys palikuonis iš savo sėklų, tačiau jie pasisėja dažniausiai tik po motininio medžio laja; b) invaziniai – jų sėklos pasklinda už 100 ir daugiau metrų nuo motininio medžio ir gausiai išaugina sėjinukų. Vėlesniuose darbuose šis autorius pateikia platesnę klasifikacijos schemą (Richardson *et al.*, 2000), aiškinančią terminus svetimas, laikinas svetimkraštis, natūralizavęsis, invazinis ir transformuotojus (1 lentelė).

1 lentelė. Rekomenduojama terminologija augalų invazijos ekologijoje (pagal Richardson *et al.*, 2000)

Svetimi augalai (alien)	Laikini svetimi augalai (casual)	Natūralizavęsi augalai (naturalized)	Invaziniai augalai (invasive)	Piktžolės (weeds)	Transformuotojai (transformers)
----------------------------	-------------------------------------	---	----------------------------------	----------------------	------------------------------------

Svetimu (svetimžemiu) laikomas augalas, kai jo taksonas toje teritorijoje atsirado kaip žmogaus veiklos tyčinės ar atsitiktinės introdukcijos pasekmė (sinonimai – egzotai, nevietiniai, svetimkraščiai). Laikini svetimi – tai tokie svetimi augalai, kurie gali vešėti ir net atsitiktinai daugintis toje teritorijoje, bet nesuformuoja atsinaujinančios populiacijos. Lietuvoje svetimomis vadiname tas medžių rūšis, kurių natūralus augimo arealas yra kitose teritorijoje už Lietuvos ribų, t. y. ne Lietuvoje (MK, p. 6–8).

Natūralizavęsi – tai svetimi augalai, kurie dauginasi nuolatos ir išlaiko populiaciją per kelias generacijas be tiesioginio žmogaus įsikišimo (ar nepaisant žmogaus įsikišimo). Invaziniai – tai natūralizavęsi augalai, kurie susilaukia gyvybingų žėlinių, dažnai labai gausiai sudygusių dideliu atstumu nuo motininio augalo.

Piktžolėmis vadinami augalai (nebūtinai svetimi; ir kai kalbam apie sumedėjusius augalus geriau juos vadinti nepageidaujamais augalais), augantys nepageidautinose vietose ir darantys įtaką aplinkai ekonominiu ar sociokultūriniu aspektu (sinonimai: augalai kenkėjai, žalingos rūšys, probleminiai augalai, nepageidaujami augalai).

Transformuotojai – tai invaziniai augalai, keičiantys ekosistemų pobūdį, būklę, formą ar pavidalą nemažoje teritorijoje.

Miškininkų knygoje aptarta augalų invazyvumo samprata (MK, p. 9–12, 25–29), plačiai paaishkinta, kaip Europos Sąjungos šalys (10 šalių) traktuoja svetimų medžių rūšių įtaką ekosistemoms (MK, p. 30–33), supažindinama su svetimžemių medžių rūšių pranašumų aspektais miškininkystėje (MK, 1.10 lentelė, p. 34–36), analizuojama šių rūšių ūkinė nauda, našumas, ekologiniai, apsauginiai, socialiniai veiksniai, rūšių elgsena ateities klimato scenarijuose. Aptiriamos svetimžemių rūšių medienos kainos atskirose valstybėse (Austrijoje, Belgijoje, Kroatijoje, Prancūzijoje), jos palyginamos su vietinių rūšių medienos kainomis (MK, p. 37–39).

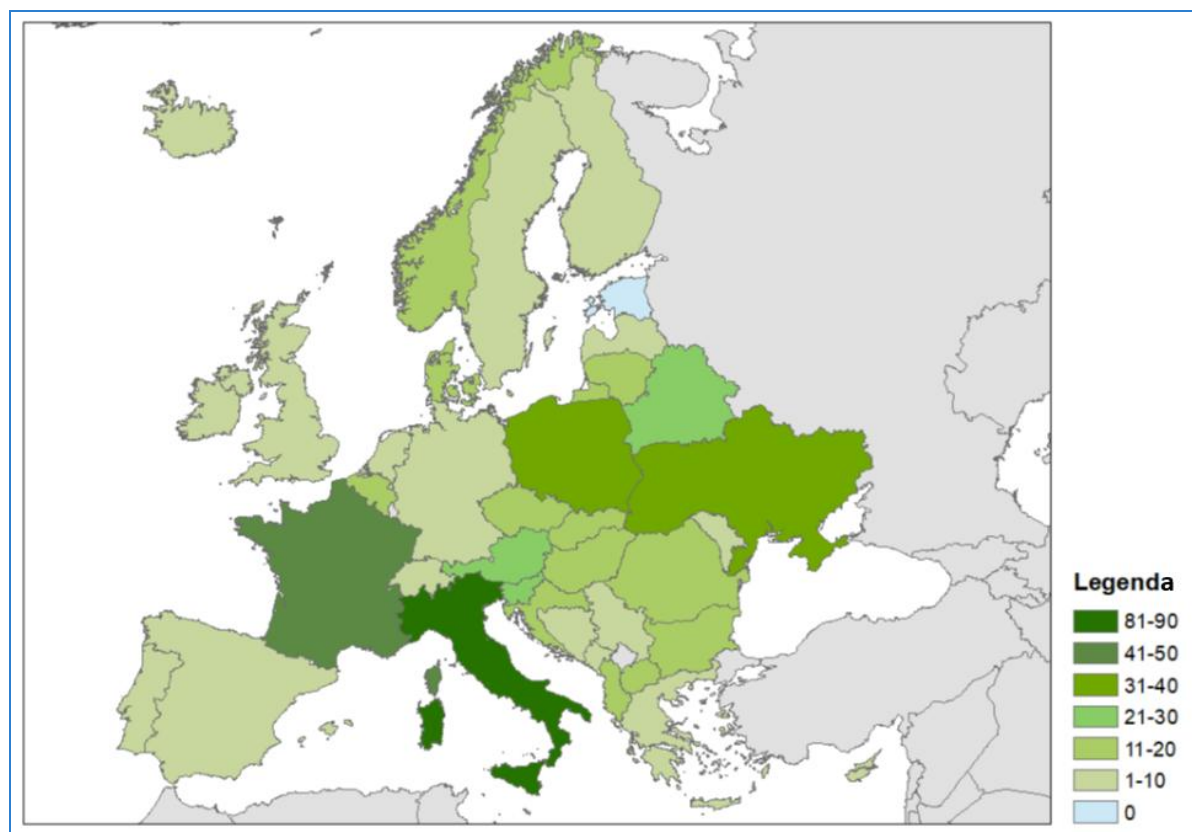
Vokietijoje iš visų medžių rūšių didžiausią tūrį pasiekia pocūgė, *Pseudotsuga menziesii*, jos metinis tūrio prieaugis siekia 21,4 m³/ha, o antroje vietoje likusios paprastosios eglės, *Picea abies* metinis prieaugis siekia 14,5 m³/ha. Pocūgės medienos kaina, skersmeniui esant 25–30 cm siekia 100 Eur/m³. Storesni rąstai kainuoja >250 Eur/m³ (MK, p. 40).

Pasak MK autorių, sumedėjusių augalų (ir bendrai augalų) invazijos procesas susideda iš kelių pagrindinių etapų. Pirminis etapas – introdukcija, tolesnis etapas – augalo įsitvirtinimas. Toliau vyksta natūralizacijos procesas – randasi augalo geba daugintis, susikurti populiaciją. Galiausiai pasiekiamas (arba ne) invazyvus etapas. Daugelį nustebins žinia, kad „tarp kai kurių Latvijos dendrologų vyrauja nuomonė, kad visi introducentai yra invaziniai, jei aptinkamas nors

vienas savaiminukas nepriklausomai nuo to, kur jis yra išdygęs ir ar gali sėkmingai augti“ (MK, p. 10). Tokia tezė, žinoma, nėra teisinga, nes ne visi svetimžemiai augalai yra invaziški ar invazyvūs. Tokiems atsitiktinai išaugusiems augalams tiktų terminas *adventyviniai*, atsitiktinai išaugę, bet ne invaziniai, nes invaziškumui apibrėžti neužtenka vieno aptikto augalo. Kita vertus, kai kurios vietinės sumedėjusių augalų rūšys taip pat turi invazyvumo bruožų ir savybių; jas paprastai vadiname pionierinėmis rūšimis – tokios rūšys yra drebulė, karpotasis beržas, paprastasis klevas, įvairūs gluosniai (*Salix* gentis), netgi paprastoji pušis; atsimename dirvonuojančiuose laukuose prieš 30 metų sudygusias „plantacijas“ ir giraites... Todėl greito pasmerkimo ir priskyrimo invazinių rūšių sąrašui reikėtų vengti. Nagrinėjamų kriterijų seka neturėtų būti siaura, orientuota tik į paplitimo pobūdį ir „akla“ kitiems veiksniams ir aspektams.

Europos šalių miškuose augančių nevietinių medžių rūšių gausa yra skirtinga (1 pav.), nuo vieno ar kito taksono iki keliasdešimt. Lietuvos miškuose auga 23 svetimų medžių rūšys: 13 spygliuočių ir 10 lapuočių; aptinkamos trys medžių rūšys įtrauktos į Lietuvos invazinių augalų sąrašą – uosialapis klevas (*Acer negundo*), baltažiedė robinija (*Robinia pseudoacacia*), vėlyvoji ieva (*Prunus (=Padus) serotina*). MK autorių teigimu, svetimų medžių rūšys Lietuvos miškuose sukaupusios per pusę milijono kubinių metrų medienos (531 800 m³), iš jų, apie 80 proc. sudaro spygliuočiai (412 900 m³) (MK, p. 112).

1 pav. Europos šalių miškuose augančių nevietinių medžių rūšių gausa (Bruss et al., 2019), MK, p. 15

Invazinių rūšių naudojimas ir plitimas Lietuvoje valdomas nacionaliniais Lietuvos Respublikos teisės aktais (pirmasis teisės aktas – Invazinių rūšių sąrašas patvirtintas dar 2004 m.), Europos Sąjungos visoms valstybėms narėms vienodai taikomu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo. Priėmus šį Reglamentą ir pradėjus nuo 2015 m. sausio 1 d. jį taikyti, buvo aiškiai apibrėžtos invazinių ir svetimų rūšių sąvokos bei bendri invazinių rūšių valdymo principai.

Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 pateikiami tokie apibrėžimai: „svetimų rūšys – gyvi gyvūnų, augalų, grybų arba mikroorganizmų rūšių, porūšių arba žemesnio taksono egzemplioriai,

introdukuoti už jų natūralaus paplitimo arealo ribų; šis terminas apima visas tokių rūšių dalis, gametas, sėklas, kiaušinius ar auginius, taip pat visus hibridus ir gyvūnų ar augalų veisles, kurių atstovai gali išgyventi ir toliau daugintis“; o „invazinės svetimos rūšys, – tai svetimos rūšys, kurių introdukcija arba plitimas, kaip nustatyta, kelia grėsmę arba daro neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir atitinkamoms ekosistemų funkcijoms“ (GK, p. 16).

2016 m. Europos Komisija (2016-07-14) patvirtino pirmąją Europos Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą. Po eilės papildymų (2017, 2019, 2022) šiame „susirūpinimą keliančių“ rūšių sąraše yra 40 rūšių augalų, iš jų tik kelios sumedėjusių augalų rūšys (jame nėra Lietuvoje „baisuokliu“ laikomo *Acer negundo*, baltažiedės robinijos, vėlyvosios ievos, *Rosa rugosa* ir kitų invaziniais laikomų sumedėjusių augalų). Nerimą, susirūpinimą keliančiais laikomi tik melsvalapė akacija (*Acacia saligna*), aukštasis ailantas (*Ailanthus altissima*), apskritalapis smaugikas (*Celastrus orbiculatus*), kuriam, beje, apribojimai bus taikomi tik nuo 2027-08-02 (GK, 6 lentelė, p. 18–19).

Gamtininkų knygoje Lietuvos invazinės sumedėjusių augalų rūšys pristatomos tokiu aprašo (GK, p. 26–69) turiniu: rūšies skiriamieji požymiai; kilmė ir bendras paplitimas; paplitimas Lietuvoje; invazyvumo biologija ir poveikis aplinkai; kontrolė. Savotiškai stebina siūlomos drastiškos kontrolės, naikinimo priemonės, pvz., tokie įrašai: „veiksmingiausia naikinti preparatais, įšvirksčiamais į kاميene išgręžtas angas“ (apie medžius), „reikia liautis juos auginti dekoratyviniais tikslais“ (čia apie penkialapį vynvytį ir krūmus) ir pan. Nors daugeliu atvejų gamtininkų knygoje pripažįstama, kad „poveikis bendrijoms ir buveinėms Lietuvoje išsamiai netirtas“ (pvz., apie vėlyvąją ievą, GK, p. 59) arba visai netirtas.

Botanikai Z. Gudžinskas, L. Petrulaitis, V. Rašomavičius, D. Uogintas leido sau pavadinti Lietuvoje potencialiai invazinėmis svetimžemėmis rūšimis (ir po du knygos puslapius kaltinamojo aprašo paskirti) bene 13 sumedėjusių augalų rūšių (GK, p. 109–177). Šiame skyriuje rasime didelių akibrokštų kraštovaizdžio dizaino ir kraštovaizdžio architektūros, želdynų puoselėjimo specialistams, nors pripažįstama, kad daugelio aprašytų rūšių poveikis aplinkai, augalų bendrijoms mažai tirtas arba netirtas, bet nurodoma „neauginti želdynuose“, „liautis auginus dekoratyviniais tikslais“ ir pan. Mokslinis įspūdis, matyt, susidarytas pasidairius palei sodininkų bendrijų teritorijas, kur neatsakingai buvo metamos žaliosios atliekos. Pateikiu „įtariamųjų“ rūšių sąrašą (skyriuje išdėstyta tvarka): platanalapis klevas (*Acer pseudoplatanus*), krūminė amorfa (*Amorpha fruticosa*), japoninis svarainis (*Chaenomeles japonica*), palaipinė sedula (*Cornus sericea*), apskritalapis sausmedis (*Lonicera caprifolium*), skiautėtalapė obelis (*Malus toringo*), penkialapis vynvytis (*Parthenocissus quinquefolia*), Bankso pušis (*Pinus banksiana*), raudonasis ąžuolas (*Quercus rubra*), rūgštusis žagrenis (*Rhus typhina*), juoduogis šeivamedis (*Sambucus nigra*), raudonuogis šeivamedis (*Sambucus racemosa*), šermukšniapė lanksvūnė (*Sorbaria sorbifolia*).

Miškininkų knygoje pateikiama nuosaikesnė ir visapusiškesnė svetimų medžių ir invazinių svetimų rūšių, augančių Lietuvos miškuose, paplitimo analizė, aptariamas svetimų medžių rūšių medynų produktyvumas, pateikiamas tokių rūšių potencialios naudos (pirmiausia miškų ūkiui, bet ne tik) vertinimas (MK, p. 49–110). Konstatuojama, kad į dabartinę Lietuvos invazinių augalų rūšių sąrašą dalis sumedėjusių rūšių pateko be išsamių neigiamą įtaką įrodančių mokslinių tyrimų. Nebuvo didelės apimties tyrimų, kurie nustatytų jų neigiamą poveikį aplinkai. Rūšys invazinėmis pavadintos remiantis tik išplitimo savybe, tačiau vien to nepakanka. Medžių žala ar nauda aplinkai, ekonomikai, žmogui nebuvo vertinta, todėl logiška klausti, ar nepaskubėta nuvertinti ir pasmerkti rūšį, galbūt tos rūšys ateityje galėtų padėti šalies ekonomikai ir aplinkai vykstant klimato kaitai (MK, p. 12).

Miškininkai mokslininkai L. Straigyte ir G. Činga siūlo laikytis nuosaikesnės pozicijos svetimų invazinių medžių ir krūmų atžvilgiu; pasak jų, Lietuvoje būtų galima ketvirtos grupės (ūkiniuose) miškuose sodinti atrinktus produktyvius svetimų rūšių medžius. Juos sodinti ne arčiau kaip 1 km atstumu nuo nacionalinių parkų, gamtinių rezervatų, draustinių. Urbanizuotose

teritorijose nedrausti auginti visas svetimas medžių rūšis, jei suvaldomas jų plitimas. Neleisti tik uosialapio klevo moteriškų individų auginti upių pakrantėse, kadangi vandens tėkmė išplatina jų sėklas labai dideliais atstumais, tačiau leisti auginti sėklų neužauginančius vyriškus individus, nes jie tinkami medžiai pakrančių erozijai stabdyti (MK, p. 48; Straigytė, 2022).

Būtent tai, kad nebeliko ankstesnėse Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo, patvirtinančio *Invazinių rūšių Lietuvos Respublikos teritorijoje sąrašą*, redakcijose buvusios išlygos dėl svetimžemių invazinių augalų miestų ir gyvenviečių teritorijose, kelia bereikalingos sumaišties bangas ir diskusijas urbanistinių želdinių ir želdynų projektuotojams ir priežiūros specialistams. Prisitaikydami prie klimato kaitos iššūkių, kurdami „šešėliuotas atgaivos salas“ miestų betono plynėse pagarbiai turime žiūrėti į miesto sąlygomis gebančius augti medžius, krūmus, vijoklius (lianas), tarp jų vertikaliam želdinimui, stogų želdinimui tinkamas rūšis. Nesodinkime svetimų invazinių augalų gamtinėse buveinėse, saugomose gamtinėse teritorijose, bet žmogaus sukurtose miesto ir kaimo teritorijose tokie augalai yra svarbūs ekosisteminių paslaugų teikėjai.

Žinoma, Lietuva ir kitos Europos šalys yra laisvos pasirinkti prevencijos, ribojimo priemonės, turi teisę nustatyti nacionalines svetimas invazines rūšis. Vokietija, pavyzdžiui, nurodo ir svarsto tokį galbūt būsimą svetimų invazinių medžių sąrašą: *Pseudotsuga menziesii*, *Quercus rubra*, *Robinia pseudoacacia*, *Pinus strobus*, *Populus x canadensis*. Tačiau tai turi būti daroma plačiai diskutuojant ir sveriant ne tik mokslinius, bet ir kitus – sociokultūrinius, tradicijos tęstinumo, ekonominius – argumentus. Augalo invazyvumui galima „pasipriešinti“ jį tinkamai prižiūrint, suvaldant jo plitimo galimybes kitomis technologinėmis priemonėmis nei šalinimas be atodairos iš miestų želdinių ar istorinių želdynų ir cheminių preparatų naudojimu, kaip nurodyta gamtinių knygų (GK, p. 261–264). Na, o nurodyta invazinių organizmų populiacijų naikinimo prioritetų eilė (GK, p. 164) tik patvirtina vienašališką „mokslo langelio“ žiūros projekciją, taip ir nesuvokus, kur vienas ar kitas augalas „sulaukėja“ pirmiausia ir kodėl. Pasak Z. Gudžinsko, problemų kelia „sulaukėję ir pradėję plisti dekoratyviniai augalai“, o „naujai Lietuvoje aptinkamų sulaukėjusių augalų rūšių kasmet skaičiuojama dešimtimis“. Gal pirmiausia sutarkime dėl nepageidaujamų konkrečiose vietose augalų sąrašo. Gal prisiminkime ūkinio tvarkymo(si) poreikį: neleiskime plisti ir augti konkrečioje vietoje tam, ko nepageidaujame, kas sujaukia estetiką, ekologinę sistemą, kraštovaizdžio formavimo sumanymą, bet negalime tokios nuostatos taikyti visoje Lietuvos teritorijoje – nuo pramoninės teritorijos iki dendrologinės ekspozicijos mokymo įstaigos arboretume ar miesto skvere.

Literatūra

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-08-16 įsakymas Nr. D1-433 „Dėl invazinių Lietuvoje rūšių sąrašo patvirtinimo“ (galiojanti redakcija nuo 2016-12-24). Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.239692/asr>
2. Richardson, D. M., Pyšek, P., Rejmánek, M., Barbour, M. G., Panetta, F. D. and West, C. J. (2000). Naturalization and invasion of alien plants: concepts and definitions. *Diversity and Distributions*, 6, p. 93–107.
3. Richardson, D. M., Pyšek, P. (2006). Plant invasions: merging the concepts of species invasiveness and community invasibility. *Progress in Physical Geography*, 30, p. 409–431.
4. Straigytė, L. (2022). Pranešimo „Kraštutinių laikymasis neišspręs invazijos klausimų – miškininkų patirtis Europos Sąjungos šalyse“ konferencijoje 2022-10-20 pateiktis, pdf kopija.

Two Publications Dealing with the Invasiveness of Alien Woody Plants: Feedback About Them or a Drop of Kerosene on the Bonfire of Discussion

(Received in February, 2025; Accepted in February, 2025; Available Online from 9th of May, 2025)

Summary

Two professional publications, admittedly no longer new, but relevant, determining positions in the protection of ecosystems, set the stage for serious, reasoned conversations. One of them, published in 2020, is the scientific study of Lina Straigytė and Gintautas Činga, foresters of the Academy of Agriculture of VMU, *Possibilities and limitations of growing non-natives tree species in the forests of Lithuania and European Union countries* (Kaunas, VMU publishing

house, 124 p.; called MK in the text). The second publication was prepared by the collective of authors (editors Zigmantas Gudžinskas, Valerijus Rašomavičius), the book *Invasive and alien species in Lithuania* was published at the end 2023 (Vilnius, Nature Research Centre, 312 p.; called GK in the text).

The invasiveness of the plant can be “resisted” by proper maintenance, by controlling the possibilities of its spread by technological means other than indiscriminate removal from urban greenery or historic greenery and the use of chemical preparations as indicated in the book of naturalists (GK, pp. 261–264). Well, the specified order of priorities for the destruction of populations of invasive organisms (GK, p. 164) only confirms the one-sided projection of the “science box” view, without understanding where one or another plant “reaches” first and why.

